

XXX. évfolyam

3. szám

SZERETET

VALLÁSOS REFORMÁTUS EGYHAZI FOLYÓIRAT

Alapított az 1906. esztendőben.

Alapította, szerkeszti és kiadja: TÖRÖK IMRE.

Megjelenik havonként Kisujszálláson. — Előfizetési díja: helyben 2 P. Vidéken 2.40. Egyes szám ára: 25 fillér

Kisujszállás

1941. márc. hó

Március 15. Kossuth Lajos halálának évfordulati hónapja! A farsang elmúlt: böjtöljünk! Lelki böjttel! Istennek hála, kezdődik a tavasz!

ABIB

Mózes V. könyvének 16. r. 1. verse alapján tanítottam a gyülekezetben. Így szól a Szentlecke: *Ügyelj az Abib hónapra!* — Ezzel a hónappal kezdték a régi zsidók az esztendőt, mint a régi rómaiak a márciussal. (Márciustól számítva ezért neveződött a September szeptembernek, mely szó magyarul: hetediket jelent, az október meg nyolcadikat jelent és így tovább. Pedig hát, úgy-e? a szeptember kilencedik hónapunk, az október meg tizedik stb. Itt jut eszembe a régi franciák okossága is, akik a hónapokat így nevezgették el: Fagyhó, jég hó, esőhó, hó-hó. — A mostani zavaros világban meg én minden hónapot így neveznék: Hühó!)

No tehát Abib volt az évkezdő hónap

a régi zsidóknál. Keresem ezt a szót egy öreg szótárban. Mit is jelenthet ez a régi, több ezer esztendős szó! Azt mondja a szótár: zöldes! Tehát olyan világos-zöld féle! Tehát a tavasz halványzöld színe. Abib tavasz hó, remény, szabadulás, virulás, öröm hónapja. Abib! Előtör a hóvirág nemsokára. Úton van már az ibolya is, s a jácint zöld kardját is mintha már látnám! Abib! — Bodzabokor, orgona, ribesz! Induljatok!

És szabaduljon szívünk sok gondtól, aggódástól, bajtól, nélkülözéstől: Abib!

És a nemzetekre, széles e világra, szálljon a szabadulás, békesség virágzás tavasza!

Abib!

Emlékezés a Mészáros-családról és néhai szoboszlai Mészáros Ilona özv. Rázsó Antalné nagymasszony haláláról

Elöttem van a nekem is igen becses könyvecske: Dr. Kolosy Lajos történet-tudós „A Nagykovácsok Brigadéros” c. fü-zete. Abból tudom meg, hogy már Mátyás király idejében, ezelőtt majdnem fél-ezer esztendővel, a zalamegyei Lendva

vára egy Mészáros János nevű vitézre (a mostani Mészáros család ősére) volt bízva.

Később egy másik nevezetes Mészáros János Szoboszlón lakott, hajdu vitézek zászlótartója volt. Később vezérük is. A török dúlta akkortájt hazánk e táját, de

Mészáros János a vitéz hajdukkal útját állta az ellenségnek, kapott is ezért kitüntetést, nemesi oklevelet s nemesi címet is!, s „Szoboszlai“ előnevet. (Engedtessek meg, hogy említsem, mikép őt is legyőzte ám a török: egy török leányt, Bondró Borbála nevűt, ki kereszttyén hitre tért, vett feleségül.)

Ide kell jegyeznem azt is, hogy a hajdu vitézek zászlaja is lobogott már akkor-tájt (Bocskay fejedelem adományozta!). Nehéz zöld selyem zászló volt ez, egyik oldalára egy véres kardot tartó tigris van hímezve — ez ábrázolja a hajduságot, tehát a vitéz magyarságot, előtte egy kicsit megtorpanva egy páncélos lovag, a meg a „nímet“. — De szép lehetett, mikor salangos lovaik hátán, pántlikás kalapjaikkal vágattak a hajdu vitézek, „cifra lovasok“-nak nevezgették őket, Szejdi basával elegyedtek harcba, Kállót fogták ostrom alá, majd meg a Rákóczi fejedelem harcaiban vitézkedtek.

De szépek lehettek, s de gyönyörűséges látvány: nemes szoboszlai Mészáros János, a „hadnagy“, a Hajduk hadnagya!

Szoboszlóról aztán Tiszadadára, onnan meg Kunhegyesre költözött a Mészáros-család s itt született már, 1737-ben a mostmár az ő nevééről nevezett Mészáros báró utcában a „nagykunsági brigadéros“, altábornagy, a későbbi Nádor huszárok híres vezére: Mészáros János báró, kinek leányát, Johannát gróf Teleki László vette nőül, s ezek gyermeke volt az a gróf Teleki László, ki hazánk sorsa miatti mélységes fájdalmában kioltotta nemes életét. Leányuk pedig gróf Degenfeld Ottó hitvese lett.

A brigadéros nemesak országhírűvé lett, de szélesebb körben is szerzett dicsőséges nevet, hiszen a nagy Napoleon francia császár serege ellen is vezette hadait, s a nagy császár vezéreivel is összemérte fegyverét. Ezért is kapta a Mária Terézia rendet, mellyel bárói cím is jár.

Egy nehéz csatában, tán éppen Mantovánál ágyúlövés érte a balkezét. Ekkor tette le vezéri kardját. De újra vezérségre hívta a király, a jászkunok lovas ezredéhez, az 1800-dik esztendőben. Ennek az ezrednek lett később egyik parancsnoka a kisújszállási születésű Illéssy Sándor. (Itt említem meg, hogy a 48/49-i magyar szabadságharc fővezére, Görgey Arthur is a Nádor huszárezredben volt főhadnagy!)

A kedves könyv, amelynek nyomán mindezeket leírogattam ekképen végződik:

Mészáros János generálisnak oldalrokonai közül, „legtöbben Kunhegyesen laknak, de vannak Karcagon, Kisújszálláson és Túrkevényben is“.

*

A Mészáros család fentiekben röviden előadott történetével kapcsolatban mostmár arról a tisztos, agg nőről írok, nemes szoboszlai Mészáros Ilona — özv. Rázsó Antalnéról, kit február hó 2. napján temettünk el nagy tisztességgel, felterítvén a templomunkban az Úr asztalára azt a szép terítőt — gyászunk jeléül —, amely terítőt a boldogult nagyasszony hímezett s az ekklézsiának ajándékozott, Isten iránt gerjedező szent indulatból. A temetés napján már templomba menetelünk előtt mindnyájunkat mélyen megindított a gyászmenet látása, gyermekei — minden szeretteikkel — gyalog kísérték a gyászkocsit. Sötét felhő húzódik úgy az égen, mint ez a gyászoló nagy sereg a koporsó után!

Nyolc élő gyermek, 15 unoka hozzátartozóikkal, 5 dédunoka is: óh de megható volt! — 12 gyermeke közül 8 él. — Különösen két felnőtt gyermekét haláláig siratta. Kivált a hős fiút, aki elment a sok ezerekkel a nagy világvészbe s nem jött többé vissza. Vajjon hol a sírja, tán egy erdő fái alatt, messze Bukovinában? Pirosbogyós, zöldleveles vadrózsa-bokor alján? Hóval lepte be a tél.

84 évet élt a nagyasszony, 39 évet töltött özvegységben. (Mennyi áldozatos munka, mennyi gond!) Egykori férje egyházmegyei ügyész, ügyvéd volt. Gyermekeiket különböző sorsra, tájakra rendelte a sorsintéző Isten, aki széthintette ott fenn az égi csillagokat is.

Legyenek mind megvigasztaltatottak!

S legyen áldott a sírboltban elpihent nagyasszony! Lelke boldogan tekintszen alá szeretteire onnan felülről, a „dicsőségből!“

özv. dr. Pruzsínkszy Pálné sz. Pethe Irma elhunyt Budapesten

Mint napnyugatról szálló sötét felhő, gyász hír érkezett Budapestre: Kisújszállás szülőtte, egykori jeles tanárunk s gimn. igazgatónk özvegye — mint gyászjelentésén olvasom: „a nehéz szenvedéseit esodálatos türelemmel viselő, Isten végzésében megnyugvó és gyermekeit vigasztaló keresztyén nő és anyának lelke emulandó világból az örökkévalóság honába költözött.”

A budai farkasréti temetőben megbontották a dízsírhelyet, hol a boldogultnak nagyemlékű hitvese porlad. Szívünk vert-é fájdalmasan, vagy a sírbontó eszközök tompa koppanásait hozta felénk a nyugati szél? S aztán egy-egy hangfoszlányt is mintha hallottunk volna a lelkünkkel, mikor február 5-én d. u. 4 óratájt az ékeszavú dr. Ravasz László püspök hirdette az Igét ott a halottas esarnokban, felnyitván az Élet beszédének könyvét a fölött a bezárt koporsó fölött.

Úgy kívánkoznék a lélek emlékezni ilyenkor. Ott áll a kisújszállási Vásárutcán a szép nagy ház, Pethe Gábor, városunk egykori főkapitányának s polgármesterének hajdani háza. Abból szálltak ki egymásután, mint boldog-vidám madarak, nagyemlékű emberünk leányai. Az idő rendiben aztán továbbszálltak a másik világ felé. Egy él még, a többi „elköltözött”.

Hajh, mi volt egykor abban a szép kúriában, kivált így Gábor-napja táján?! Költők tolla kellene ahhoz, hogy le lehessen írni!

Hol egykor kedv s öröm repkedett, annak a háznak falai most egy pillanatra csak, mintha bús homályba borulnának. Künn a temetőkön is mintha feléreznének azok a porladók. Odafenn az Egekben meg a találkozásnak örökszent öröme kél. És amott a messze Dunaparton, meg lenn a Tisza partján, hol az immár atyátlan s anyátlan gyermekek — meg az immár egyedüli testvér sóhaja kél: ki ad vigasztalást nekik?

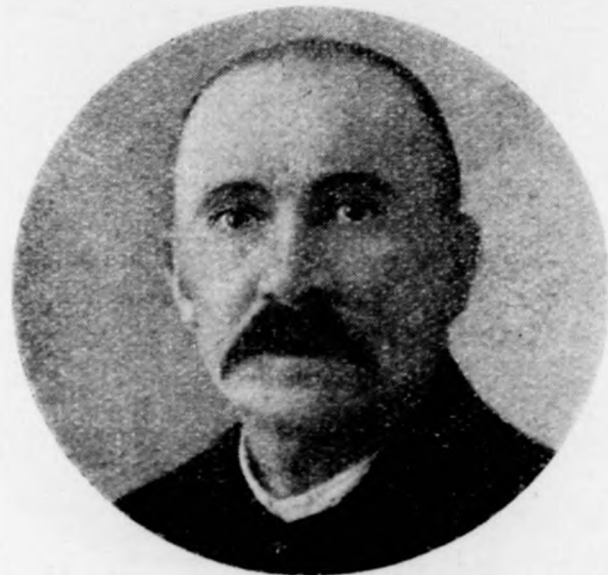
Mindenütt jelenvaló, légy velük!

Az elnyugodottnak pedig adj nyugodalmat s add meg lelkének a nemes harcért, melyet megharcolt, — s mindvégig megtartott hitéért az örökéletnek Koronáját.

Áldott legyen emlékezete, emlékezetük, s minden miattuk fájó szív!

Katona Kiss Géza kun gazda emlékezete

Sírjánál azt mondtam, hogy minálunk a „gazda” szó rangot jelent. Gróf vagy báróval sokszor nem cserélne egy jómódú kun gazda. Amije kell, van! Sokra nem

vágyik. 80 hold föld, 100 hold föld — vagy mint itt mondogatják: ennyi meg ennyi „forintos” föld, több neki, mint nagybirtokosok nem tom’ hány tízezer hold földje. Itt a mi városunkban a kun gazda gimnáziumba is járatja a fiait. — K. Kiss Géza is annak idején végzett egynéhány gimn. osztályt, s egy tudós emberrel összeakadván valamikor, a tudósnak majd leesett az álla, mikor Kiss Géza gazda latinul beszélt. Deákul! — A történetet is nagyon ismerte. Én meg akkor estem ámulatba, mikor egy hegedűt hoztak be hozzám: próbáljam ki, Kiss Géza gazda faragta, csinálta. De értett ő mindenhez is. Építettett olyan takaros házat (ő volt a „mérnök”), hogy meglakhatna benne akár Mussolini is! —

Hajh, de beteg lett az ügyes, derék ember s mi nem építhettük meg az egészséget semmi áldozattal. A 65 esztendő ember — szívbajban, melyet még a nagy háború hozott reá! — elhunyt január 27-én. A gazdatársadalom nagy részvéte mellett temettük el. Nemrég elhalt derék fia után költözött az örökkévalóságba. Özvegyét, két gyermekét: fiát, leányát s minden szeretteit Isten kegyelme vigasztalja!

Csekkszámom száma, melyre az előfizetési díjak küldhetők: 23.002!

Néhai id. nemes Veress László és hitvese:
néhai Varga Sára asszony.

Egy lelkész siratja édesanyját

Kedves emlékü segédlelkésze volt egykor gyülekezetünknek, most Tiszaroff lelképásztora: Németh Vince testvérünk, aki febr. 17-én siratta el édesanyját, özv. Németh Gáborné sz. Borsos Zsuzsanna 86 évet ért tisztes agg keresztyén asszonyt. Részvételjes szívünk érzéseit küldjük az édesanyját gyászoló lelkész s vele gyászoló minden szeretteinek szíve felé.

A roffi temető sírhalmaitól vigyenek hírt a bús homlokkal nyugatra szálló fellegek: Csajágra, Kenesére, a szép Dunántúlra, Balaton tájaira!

Úgy van, amint a gyászjelentés hirdeti: „Emlékét áldjuk és örizzük!”

TISZAUG

Egyházmegyénk ekklezsiái között népességre tán a legkisebb az a nekem oly kedvesemlékü gyülekezet, amelynek nevét címül jegyeztem e cikkem fölé. Örömmel mentem mindig oda s töltöttem ott esperesi tisztem teljesítése folytán néhány órát. — Kis egyház, — 600 ha van ottani híveink száma! —, de igen nagy dolgot művelt legutóbb ez a kis ekklezsia. Az ügy Kisújszállásra is vonatkozik, közlöm hát ujságomban, amely Tiszaugra is jár.

Négy leányegyesületi tag, buzgó szívek: Balogh Erzsébet, Fehér Julianna, Molnár Sára és Szabados Mária házról-házra járva összehozta a nőegyesületi tagokat alakulásra. E szent célú egyesület

munkájának első eredménye az lett, hogy 60 iskolás gyermek téli étkeztetését tették lehetővé. Aztán összeadakoztak lisztet, tojást, csigát csináltak, levesbevalót, amelyből a kisújszállási árvaháznak is jutott: tizenhat kilogrammnyi küldemény. Áldottak legyenek, akik a mi árva gyermekeinkre is gondoltak e nehéz időkben. A 16 kilogrammért ezerszeresen áldja meg az Isten a nemeslelkű ugi keresztyén asszonyokat s leányokat.

Olyan nagy dolog ez, mikor az eledelnek minden morzsája érték, hogy elhatároztam az ugi keresztyén nők neveinek örökítését ujságomban, melyet nemesak a most élők, de utódaink is olvashatnak majd sok idők múltán is.

Elkértem a csigacsinálók névsorát, kik az ottani Nagytiszteletű asszony, Horváth Sándorné úrnő vezetése mellett fáradoztak az áldozatos munkában. Neveik íme: *Ács Nagy Ferencné, Bagi Lajosné, Balog Mihályné, Bobor Irén, Csillag Istvánné, Csillag Gyuláné, Cseri Ilona, Csató Mária, özv. Dobozy Ambrusné, Dobozy Sándorné, Falábi Józsefné, Garzó Sándorné, ifj. Gebei Balázsné, ifj. Gyói Sándorné, gondnok neje, Hidzó Györgyné, Herczeg Sándorné, Hegedüs Mihályné, Horvát Erzsébet, Hajdu Lajosné, Kovács Ferencné, Lévai Balázsné, Lincsik Józsefné, ifj. Lévai Ferencné, Ludányi Lajosné, Mrávik Pálné, Nagy Szilveszterné, Pusztai Antalné, ifj. Rács Mihályné, ifj. Rács Sándorné, Rédei Károlyné, Sütő Áronné, özv. Sütő Lászlóné, Somodi Lajosné, Szabados Mária, özv. Vecseri Dánielné, Zalinszki Balázsné.* — A tarhonyát és lebenedet pedig *Falábi Józsefné, Csillag Istvánné, Ludányi Lajosné* és *ifj. Rács Mihályné* csinálták.

Íme, kevés erővel is lehet nagy dolgokat cselekedni! Az igaz keresztyéni szívből származott ezen cselekedetért emberek mi sem méltó köszönettel, sem viszontszolgálattal nem fizethetünk, de megfizet, fizessen is meg a jó ugiaknak az áldástosztó Isten!

IDEIGLENES VASÚTI MENETREND.

Érvényes december 29-től.

Vonatok indulása Budapest felé

Kisújszállás állomásról.

Személyvonat	— — —	3.17
Személyvonat	— — —	15.57
Személyvonat	— — —	18.37
Személyvonat	— — —	23.37

Sylvester Irodalmi és Nyomdai Intézet Rt., Bpest.

Fel. vezető: Schlitt Henrik.